RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPÔT LÉGAL
3088

NĂM THỨ MƯỜI BA. SỐ THỨ 2379 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ HAI 23 và THỨ BA 24 FEVRIER 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI							
	Hanoi et les localités où il y a un bureau de poste	Hors de Hanoi dans les localités où il y a un bureau de poste	Hors de Hanoi dans les localités où il n'y a pas de bureau de poste	Hanoi et les localités où il y a un bureau de poste	Hors de Hanoi dans les localités où il y a un bureau de poste	Hors de Hanoi dans les localités où il n'y a pas de bureau de poste	Hanoi et les localités où il y a un bureau de poste	Hors de Hanoi dans les localités où il y a un bureau de poste
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	6 $ 60	12 $ 00	»
Các tổng và các công-sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	8. 00	8. 00	»	»
Sáu tháng	3 $ 30	3 $ 50	3 $ 20	3 $ 20	3 $ 30	3 $ 30	6 $ 00	»
Ba tháng	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	1. 65	3. 00	»
Một tháng	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 60	1. 00	»

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large.
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le cm/m
Par contrat annuel . . . .
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 10 le cm/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur, 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: P. H. NGUYỄN-KIM
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHAM-HUY-LỤC
Administrateur délégué: NGUYỄN-Y-LOÁN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TELEPHONE N° 150

Trường học nông-lâm ở nước ta

Mới đây quan chánh-đốc trường Cao-đẳng Nông-lâm lấy rằng cả xứ Đông-pháp chỉ có một trường mà trường này lại bé quá, học-trò nông-lâm còn ít, đến nỗi các sở Nông-lâm của nhà-nước cũng không có người làm, muốn mở rộng thêm trường ra và lấy thêm học-trò vào học; ngài đã có làm giấy trình với chánh-phủ việc ấy, giấy ấy có gửi đi các nơi để hỏi ý kiến, các nơi đều biểu đồng tình cả rồi, chỉ còn đợi quan Toàn-quyền ký nghị-định thì thi hành.

Ôi! nói đến trường học Nông-lâm ở xứ ta, thì chẳng những nhà-nước cần đến nhiều người làm công việc mà phải luyện tập lấy cho đủ nhân-tài chuyên-môn, lại chính cái nhân-tài chuyên-môn về môn học ấy vốn là cái nhân-tài nhu-yếu cho dân sinh quốc-kế cả xứ mình vậy.

Nước Nam ta chỉ nhờ về có một nghề nông, mà từ xưa đến nay kiến thức hẹp hòi, học thuật đã hủ lậu, thương chẳng ra thương, công lại chẳng ra công, cách mưu sinh bám cả vào trên hòn đất cây lúa mà thôi, cũng vẫn đủ ăn đủ sống, vẫn sinh trưởng đoàn tụ được mấy nghìn năm; người ta thường nói «nước Nam là một nước nông», lời ấy cũng thật là đúng. Nhưng than ôi! nông cũng có ra nông đâu! cày sâu quốc bẩm, chân lấm tay bùn, sự làm ăn khó nhọc không phải là không đáng thương; song nói đến cách thức làm ăn, thì thật là cẩu thả, cứ giữ lấy thói cũ khư khư: đồ dùng theo lối cũ, chẳng biết cách chữa nước tháo nước, mưa nắng toàn trông vào giời, trân bò ỉm dâu không biết cách chữa, sống chết cũng để tự nhiên, không biết cách chọn giống, không biết cách trừ sâu, chắt đất không thử, không biết đất nào ưa giống nào, đồ bón không tính, không biết giống gì ưa thứ gì; lập quốc về nghề làm ruộng đã mấy mươi đời, mà tiến-bộ vẫn không được mấy tí, đất hoang mỏ vẫn chưa hết, lợi đất bỏ vẫn còn nhiều, nông-nghiệp còn mong gì phát đạt, cái bệnh nghèo ở nước ta, tưởng có một phần lớn vì đó.

Từ khi nước Pháp giữ quyền bảo-hộ ở cõi Đông-pháp, biết cái nghề gốc của nước Nam là việc làm ruộng, mà thường lưu tâm săn sóc đến, không những là muốn đem những cách thức làm ruộng tiện lợi bên Âu-châu truyền bá sang nước Nam, mà lại muốn đem những sự khảo cứu và sự thí-nghiệm mới mà giúp đỡ cho nhà nông ta, để phòng giữ sự thiệt-tai bất kỳ và khai thác cái tài nguyên vô tận; nào đặt hội-đồng canh-nông, nào lập sở thí-nghiệm canh-nông, nào gây giống bò, nào phát trứng tằm, nào đào nông giang để tưới nông-điền, nào cắt thú y để chữa thú-dịch; ngoài những việc lo toan về nông sự như thế, lại mở ra trường Cao-đẳng Nông-lâm để rèn đúc lấy người coi nom về nông chánh, trường canh-nông mà mở rộng thêm, nghề làm ruộng mà nước ta có nhiều người học, thì nông-nghiệp nước ta chắc cũng có cái ánh-hưởng to vậy.

Thật thế, nước Nam ta là một dân-tộc mới bán khai, đường tiến hóa hãy còn chậm trễ, bây giờ tuy nghề công cũng đã tiến-bộ, nghề thương cũng đã chấn-hưng, mà hiềm vì tri-thức chưa được mở mang, tư-bản hãy còn eo hẹp, chưa đủ sức đua đuổi với người ở trong buổi thực-nghiệp cạnh-tranh, mà chiếm được cái địa-vị ưu-thắng ở trong trường thiên-diễn. May sao nước ta lại ở vào cái xứ nhiều đất nhiều mầu, người mình lại sẵn có tính chịu thương chịu khó, đó là cái kho vô tận của giời cho, không còn phải tranh dành với ai cả. Nếu lại có được trường nông-học, tri-thức về nghề nông một ngày một mở thêm ra, cách thức về nghề nông một ngày một sửa đổi lại; người mình đã sẵn có cái tính siêng năng, cái tri-lịch duyệt, lại nhờ sự học-thức mới, chắc cũng có lúc đủ tư-cách làm nhà nông giỏi, để khai thác và thu nhặt lấy cái mối lợi tự nhiên của mình. Rồi ra vài mươi năm nữa, nông-nghiệp mình phát đạt, tài nguyên mình doanh dự, tư-bản mình cũng không đến nỗi chật hẹp, thì trăm nghề nghìn nghiệp, mới dám mong đủ sức đua tranh, không phải đứng trong vòng liệt bại. Ở vào một nước khai-hóa chậm trễ, mà nhân-dân lại chuyên vụ nghề nông, như ở xã-hội Việt-Nam ta, muốn mưu cách sinh tồn vững-chãi, mong về sau có ngày giàu thịnh, thì trước nên chú trọng về nghề nông, mà muốn cải-lương nghề nông thì phải chăm về nông-học lắm mới được.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 21 Février 1925

Việc nước Đức

Vì nghị-hội bỏ phiếu không tín cậy, nên tòa nội-các nước Phổ từ chức.

Mỏ nổ ở Hoa-kỳ

Một cái mỏ ở Sullivan bị nổ. 36 người chết.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 21 Février 1925

Việc ông Philippe Berthelot tại thứ dân nghị-viện

Thứ dân nghị-viện bỏ 352 phiếu ủng hộ không bàn đến lời ông Ybarnegaray chất-vấn về việc cho ông Philippe Berthelot phục chức.

Nước Pháp với nước Đức

Chiều hôm thứ năm cuộc hội-nghị kinh-tế Pháp, Đức sẽ họp đại hội-đồng. Ngày thứ sáu M. Poncelet sẽ đi Berlin.

Nước Pháp với nước Anh

Ngày 6 mars quan Chamberlain sẽ khởi-hành ở Londres. Ngài sẽ lưu chân lại ở Paris.

Cuộc hội-nghị bài trừ nha phiện

Các đại biểu đã ký bản giao-ước về việc nha-phiện ngày hôm qua.

Hiện tình tài-chánh nước Pháp

Ông tổng tiện-thần ủy-viện của hội-đồng tài-chánh có tuyên bố tại nguyện lão nghị-viện rằng giá không có những khoản tạm ứng cho nước Đức, số chi tiêu nước Pháp cũng đủ những không thiếu mà lại còn thừa được ba nghìn sáu trăm bốn chục triệu.

Ông Caillaux và ông Malvy với Chính-giới

Tại bữa tiệc mừng ông Caillaux và ông Malvy có hai nghìn người dự tiệc. Ông Malvy diễn-thuyết có nói đảng cấp tiến xã-hội, và đảng xã-hội sẵn lòng tán trợ cho hiện-phủ, về công-lý. Ông Painlevé đọc diễn-văn công-kích mọi lời khẳng cáo ông Caillaux và ông Mavly kia khác.

Tin Trung-hoa

Một tin về Đường-kế-Nghiêu

Bắc-kinh, ngày 11 février. — Có tin rằng Đường-kế-Nghiêu định đem quân đi đánh Gang-tây và Hồ-bắc. Nghe dân Tiêu diệu-Nam đã dự bị để kháng cự lại.

Việc Sơn-đông

Bắc-kinh, ngày 12 février. — Cũng-thế-Phấn được cử vào chức tỉnh-trưởng Sơn-đông.

Ngô-bội-Phu lại muốn khôi-phục

Hương-cảng ngày 17 février 1925. — Ngô-bội-Phu đã phái đại-biểu cùng với đại-biểu của Tổ-nhiệp-Nguyên và Mã-liên-Giáp họp ở Hàng-châu, một bàn cách khôi phục thế lực. Nghe đâu định cử Mã-liên-Giáp làm tổng-tư-lệnh Tùng-giang và Thượng-hải.

Có nhiều tin đồn đồ-đáng Ngô hết sức hoạt động ở Vũ-ấn. Tiêu-diệu-Nam giả vờ nói là không biết, chứng thực liều có dự mưu. Lại có tin Tổ-nhiệp-Nguyên đã lên về đề cùng mưu sự khôi-phục lấy.

Ngày 15 février các đoàn thể ở Vũ-hán họp đại-hội để đuổi Ngô, cử đại-biểu đến hỏi Tiền vì cớ gì lại để cho Ngô ở Hồ-bắc. Lại gửi thư riêng cho Ngô bảo phải lập tức ra khỏi Hồ-bắc ngay.

Tôn-truyền-Phương cướp binh công xưởng

Hương-cảng ngày 17 février 1925. — Tôn-truyền-Phương sau quân đến cướp khuốc đạn ở binh công xưởng, ở Bắc-kinh và Phụng-thiên đều xin chính-phủ trung-ương tìm cách ứng p. ó, nhưng đảng Anh-phục khuyên Đoàn chớ nên dùng vũ lực đối với Tôn, hãy tạm dung nhẫn ít lâu. Đoàn có ý muốn để cho nhân-dân chiết giang nhảo dịp nay mà đuổi Tôn đi.

Việc chiến-tranh ở Thượng-hải

Thượng-hải. — Có tin rằng hai sư-đoàn quân Phúc-kiến tới Chiết-giang xem vậy có lẽ nay lại đánh nhau! Các quân nhân miền bắc lại sẽ phân làm hai đảng.

Cuộc hội-nghị thiện hậu

Hội-đồng thiện-hậu họp kỳ thứ hai ngày 19. Có tin rằng hội-đồng không ưng cho học sinh hưởng quyền dự bị.

Ban-thiện ở Bắc-kinh

Ban-thiện thứ hai sẽ tới Bắc kinh ngày 25 này. Các viên-chức tùy tòng Ban-thiện đã tới Bắc-kinh có kế những mưu mô của người Anh dùng để ngăn trở không cho ban-thiện đến Bắc-kinh. Nhân dân biết tình thì quan thầu-tướng Tây-tạng đã bị ít.

HẢI ĐÀM

Lý dao-duyên

Một khách làng chơi xưa nay đã nổi tiếng về cái khoa quịt cùng chịem, mà gần quịt từng, nên đông đi ra đường là lẫn như chạch; chẳng may một hôm mải đeo lờ phờ, để một chị em tóm được chị em cơ thốc lên một chập rằng:

Gớm nhẩu đấy, một dây lắm nhỉ? em chẳng thương chàng, em chỉ thương xu, ới chàng chàng ơi, em chẳng thương chàng em chỉ thương xu!

Biết rằng êu, đừng bêu tớ nữa, xin khất cùng nàng vài bữa tỏ xoay, ới nàng nàng ơi, xin khất cùng nàng vài bữa tỏ xoay?...

Cứ về xoay, cho quay chong chóng, thôi từ rày xin tổng cổ ông đi, ới ê ông chàng ơi, thôi từ rày xin tổng chàng đi.

—Đã tổng đi, ông ở ra đó, ông quịt cho mày mày có biết tay, ới mày mày ơi, ông quịt cho mày mày có biết tay!

Cuồng-sỹ.

Tự do diễn đàn

Lại hạn về vấn-đề cần thầy giáo

Tôi xem báo T. B. ra ngày 29 tháng mười thấy bài «Cần bàn về vấn-đề cần thầy giáo» của ông P. V. Đ. tôi lấy làm kính ông lắm, vì ông đem lòng nhiệt thành ra mà lo cho nền giáo dục nước nhà.

Tôi không được bàn hạnh hiểu công, phương được biết qui danh trên tờ báo, vậy thì nay cũng quả đường-đột mà nối thêm lời vào mấy ý-kiến của ông sau này:

Ông thấy nhà Học-chính bá cáo: «Cần thầy giáo» mà ông phân trần lợi hại cho các giáo-viên, mong thấu đến tai chính-phủ. Ông nói:

1. Vì các giáo-viên kém quyền lợi hơn các sở, tăng lương lại không đặng thay, nên không mấy người muốn làm. Câu đó cũng có lẽ mà chắc phần nhiều giáo-viên được bằng lòng, vì thời-đại này là thời-đại kim-tiền, kém tiền là kém hết mọi về, nên không mấy người là không nghĩ đến «tiền». Bỏ kém tiền thì cũng có ý chán thật.

2. Vì phải lên mạn ngược, cần có cử lấy lẽ công bằng mà nói thì có ý quá. Mạn ngược với mạn xuôi cũng là người phải cần có giáo-dục cả, sao mạn xuôi thiếu mà mạn ngược không thiếu. Quan Học chính có ra nghị-định bổ các giáo-viên từ 25 đến 30 tuổi phải lên thượng du, vì đợi cho đến lúc luyện được các giáo-viên người Thổ lại còn lâu lắm, nên tạm thời bổ các giáo-viên trung-châu lên, đều đó là rất công bình. Quí chính-phủ muốn khai hóa cho dân mạn ngược mà đặt trường sở thấy, chẳng nên cấm kích du. Than ôi! cùng là đồng loại mà chịu kém đường giáo-hóa, thật đáng thương là nhường nào! Vậy đồn phận các giáo-viên là nên vui lòng tuân lệnh lên khai hóa cho sơn cước mạn ngược, miễn là ngược mà không dám lên, chẳng đặng cho người ngoại-quốc cười rụt. Ngày như nước ta xưng là mới rợ, nếu quan Tàu cai-trị ta, cũng sự nước ta thấy thổ bất phục, tỷ dân ta giả-man mà mặc đó, cốt cho được đầy tài tham, không khai hóa cho ta, thì đâu ta có thể tự xưng là con Hồng cháu Lạc, đâu ta ở vào một nước có văn-hiến, có lịch-sử vẻ vang ở Viễn-đông này! Ngày như nước Đại-pháp, nếu cũng sự dưỡng xa sỉ, thì cũng không tự phương tây lại phương đông mà khai hóa cho ta, thì bao giờ ta trông thấy cái ánh sáng văn-minh tự tây-phương rực rỡ chói lọi sang ta. Vậy ta đã có chịu chết phần giáo-hóa, ta lại chẳng nên giáo-hóa cho người đồng-loại ư? chẳng nên để cho họ chịu ơn ta ư? Vậy ta không nên gợi thêm mối sầu mối chán cho người đặp lên mạn ngược.

3. Vì về nhà quê. Phải về nhà quê thì các ông cũng có ý buồn thật, đang ở một nơi đô-hội phồn-hoa, trăm cách tiêu-khiển, nghìn vẻ ăn chơi, tinh-thần khoái-lạc là bao, nay phải về nhà quê tịch mịch, ra trông thấy mấy cụ quê mùa, vào trông thấy mấy bác nông-phu, ngoài ngày hai buổi học về lại «năm mèo» rõ thật một cảnh «hồn ơ», còn lấy gì làm thích chí mà chẳng phải chán phải buồn. Nhưng nói đi lại nghĩ lại, nếu ta lấy tế mà không muốn đặt mình vào nghề «số dân trẻ», thì chẳng học lắm dại! Một nước như nước ta, trừ nơi thành-thị, ở về nhà quê thì phần nhiều vẫn u-u minh minh, nhà-nước muốn khai hóa cho dân ta, nên mới lập trường kiếp nơi thôn-giã, những mong cho dân ta ra khỏi vòng mê mộng, dần dần bước lên đường văn-minh chen với các nước, nếu ta không chịu về nhà quê, thì chẳng phụ lòng chính-phủ bảo-hộ khai hóa cho ta du! Dân ngu thì nước mạnh làm sao? ta còn sự nhà quê bao nhiêu, thì dân ta còn ngu tối bấy nhiêu, nước còn bền yếu bấy nhiêu, vì dân là phần cốt tử của nước.

Nếu ta chỉ nghĩ tới điều lợi hại trước mắt, nào ngại nhà cửa khó thuê, nào phiền đường sá không tiện, thư từ chậm trễ, tin tiền ngoại phi mất sự nhà quê tai chẳng thiệt thòi cho lũ dân ngu ta lắm ru! Về ta được sung sướng bao nhiêu, là họ chịu khổ bấy nhiêu, ta đã vì họ mà được lợi, ta lại chẳng bù lại cho họ một phần, thì sao cho đặng. Lương cao bổng hậu của mình chẳng phải là thuế họ đóng dư?

Có ông cũng có nói nên bỏ giáo-tập về nhà quê, vậy thì ý ông cũng muốn cho dân quê được dự hưởng phần tân-học, nhưng thế thì hẹp quá. Nay nếu cứ theo ý ông chỉ bổ giáo tập về nhà quê, thôi, thì dân quê Việt-Nam bao giờ được hưởng khu cái học thức cao thâm của các ông giáo-học, nói thế có lẽ ông bảo rằng không cần, vì nhà quê muốn thụ giáo của các ông giáo-học thì lên tỉnh, nhưng đã mấy người theo đòi cho được, mà dân quê xin được cho con một chỗ học trên tỉnh có phải dễ đâu. Và có xin được thì học vào đâu cho hết, vì ngay như trẻ ở tỉnh còn không đủ chỗ học.

Và may nhà có cái lương hương chính có thành-hiện, nào nhà thương, nhà học, học trò đông đúc, sức học đã khá có thể theo được lớp nhì lớp nhất trường tỉnh, mà các ông giáo học không muốn về nhà quê thì lẽ trẻ đó sẽ trở-nên thế nào?

Một nước còn yếu hèn như nước ta, còn cần sự học phổ thông lắm lắm, cần gấp mười gấp trăm nước văn-minh, vì thế mà quí chính phủ bảo-hộ đã vì ta mà khai hóa, chú trọng về nền sơ-học, vậy ta nên hoan hô mà cổ-động cái ơn to ấy. Quốc dân đương mong mỏi, các ông đem cái tài học, cái trí lão luyện về giáo hóa lũ trẻ ngu, nay ở nhờ ý ông B. V. Đ. thì các ông giáo-học không muốn về nhà quê. Vậy quốc dân còn mong mỏi các ông nỗi gì?

Vậy theo ai thích ở nơi thành thị, ai thích làm thư ký các sở cứ cứ mục đích của mình mà theo, còn nghề gõ đầu trẻ, thì để dành cho người thích.

Ông Jouffray nói: «Cuộc đời người như một kịch trường, kẻ lên bục khấu, người đứng xem, nếu ta đứng đàng sau màn khấu thì cuộc vui đó cũng không vì một mình ta mà kém vui», lời nói chí-lý thay!

Thách nhân có nói: nam cái lợi nhỏ thì việc lớn không thành. Vậy ta lấy câu đó làm tiêu-chuẩn, sao lại ngồi đứng tự tự nhỏ mọn mà bỏ mất nghĩa vụ to tát đối với quốc dân!

Tạo hóa sinh ra ta là để gì cho ta hai cái nợ: nợ nước, nợ nhà, vậy dù ta phải bỉ mình mà trả nợ đó cũng nên cam lắm, cố sao chữ mình tự bội mà không thẹn với lương tâm là đủ. Các bậc thánh hiền nếu cũng chỉ vì tư lợi thì sao loài người thêm được bao phần phúc lợi, các cụ tiền bối ta nếu cũng vì tư-lợi thì sao để lại cho hậu hễ được cái giang sơn như gấm như vóc này.

Ta không dám so sánh với thánh nhân, nhưng ta cũng nên soi gương thánh nhân để lại, ta nợ của các cụ bao nhiêu thì ta lại phải làm cho kẻ hậu-sinh ta nợ ta bấy nhiêu.

Sau tôi có lời xin lỗi với ông B. V. Đ. không phải tôi dám công kích gì ông, nhưng đã là công luận thì phải nói nói đi người bàn lại, còn phần phải trái để cả các nhà học thức cao minh xét đoán.

Hoàng-công-Mỹ

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Nhờ ngài làm ơn bảo giáp tôi việc sau này:

Nguyên tôi có nợ ông S. 500 đồng nhưng ông ấy có vay của tôi mấy trăm thông thóc tính ra cũng giá là 500 đồng. Vậy nay tôi ngỏ ý cùng ông ấy có thể đem hai số nợ lần-lượt mà xây xóa, để không bên nào phải giả bên nào nữa thì có được không?

TRẢ LỜI. — Nếu hai bên cùng ưng thuận là trừ nợ, không bên nào phải giả bên nào cả thì càng hay vì cách ấy là các tiện hơn cả.

Song ông nợ ông S. 500 đồng *bằng tiền bạc* mà ông ấy nợ ông là *sự thóc* tính giá là 500 đồng thì tự một bên mà trừ ngay đi thì không được, vì rằng luật ta cũng như luật tây, phàm hai bên cùng nợ nhau bằng *tiền bạc* cả thì mới trừ được.

* * *

CÂU HỎI. — Tôi có một việc khó khăn như sau này nhờ ngài giải đáp vào trong quí-báo cho thì chẳng những mình tôi mà cả những nhà có ruộng trong hạt tôi đều được cảm ơn ngài lắm. Tôi xin dẫn chứ giấy cuốn báo hẳng năm theo đây để làm tin.

Nguyên nhà-nước định đào một con sông trong tỉnh tôi, tôi nghe nói sẽ lấy ruộng đất của dân, về phần nhà tôi thì lấy mất non một mẫu tỉnh ra nước lấy thì được 2860 thước vuông. Xin ngài bảo cho tôi biết: Nhà nước có phép lấy đất của người Annam như thế không và lấy thì có phải đền tiền cho các chủ ấn chỉ không?

TRẢ LỜI. — Tự trước khi nước Pháp chưa đến chính phục nước ta, vua ta vẫn có quyền lấy các đất tư để làm việc các *công-ích*, nói trị giá trả tiền. Vua chỉ việc ra lệnh lấy chỗ đất nào và trả tiền là bao nhiêu.

Đạo cai-trị nước Nhật-bản thứ tám về việc ấy như sau này:

«Khi nào nhà nước vì việc công-ích mà lấy đến các công-điền công-thổ, thì chỗ công-điền công-thổ nhà nước đã lấy ấy không phải nộp thuế nữa.

Nếu những đất nhà nước lấy là của tư gia thì tế trích ở công-khố lấy một số tiền ngang giá chỗ đất lấy mà hoàn cho chủ có đất ấy.

Ở xứ Bắc-kỳ trước kia do quan Kinh-lược thay quyền vua về việc ấy, nhưng từ năm 1897 tại quyền ấy lại thuộc về quan thống-sứ thì-hành đối với các người quốc-tịch Việt-Nam dưới quyền bảo-hộ nước Pháp. Vậy quan Thống-sứ chỉ việc ký một đạo nghị-định nói lấy chỗ đất nào và hoàn tiền lại là bao nhiêu, là đủ. Cái số tiền hoàn lại ấy bao giờ cũng tính rất rộng-rãi.

. . .

Duy chỉ có khi nào những chỗ đất tư bị lấy ấy, ở vào các tỉnh hai Bắc-kỳ mà là của người Âu-Tây, hay là người Á-đông ngoại-quốc, hay những đất ấy ở trong địa-hạt thành-phố Hà-nội, Hải-phòng thì *dù ai là chủ mặc lòng*, hễ sau khi có lệnh quan Toàn-quyền cho phép làm việc công-ích gì mà phải lấy đến những đất tư ấy, và sau khi có một bản án-văn tuyên bố về việc lấy đất tư ấy, thì mới được lấy mà thôi.

Bấy giờ sẽ có một hội đồng gồm có các gia-chủ hay các nhà nộp thuế môn bài chính và số tiền phải hoàn chiếu như số tiền bại hiện thời về chỗ đất bị lấy ấy và sự tổn hại vì chỗ đất bị lấy ấy mà ra.

Số tiền phải hoàn hội-đồng cho thì sẽ do công-quĩ nhà-nước, hoặc công quĩ riêng các xứ, hoặc công-quĩ chung Đông-dương chịu và tính giả bằng bạc.

Đó là nói đại ý, nếu ông muốn biết kỹ hơn nữa thì cứ xem đạo chỉ-dụ ngày 18 avril 1918 về việc lấy các đất tư làm việc công-ích ở xứ Đông-dương.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tử-Quýnh nữ-sĩ

MMMCLI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu enl gây từ Lý-thái-tông.
Đọc mạch xa khơi dòng nước Nhị,
Cung trường cao ngất ngọn non Nùng,
Mỗ chuông vang dậy Nam Trung Bắc,
Hương khói thơm lừng xuân hạ đông.
Hỏi ở sinh em tâu cụ học,
Văn-minh nên tỏ phải đây không?

Nguyễn-khắc-Tuân, Thanh-hóa

MMMCLV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn thánh còn nay miếu mạo sùng,
Đẹp cảnh nườm đâu mùa nước Nhị,
Cao càng trông ngút cảnh non Nùng.
Quán kia Trấn vũ hỏi Tây giáp,
Chùa nọ Tiêu sơn cõi bắc thông.
Tôn-chỉ so xem đường chính-trị,
Nên hương thêm ngát nhất Hà-đông.

MMMCLVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng long
Dựng nóc văn-minh mở Lạc-Hồng.
Lý đắp Lê xây nền nếp sẵn,
Nùng vun Nhị bọc nước non vòng.
Kia nơi thủ-thiện cơ còn đó,
Nọ dãy bi-văn nét chửa phong.
Tiếc cũng hư sùng theo nước Bắc,
Rày xem luống để tiếng giai-o-phong

MMMCLVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Mấu mạo ai không dấy tấm lòng.
Lương đống Lý Lê khuôn rất rộng.
Kim thang Nùng Nhị giờ không dung.
Quan phong kế mến bi văn xét,
Bắc cổ người lên thủ thiện trông,
Nước Hán trời thu trong sáng mãi,
Thanh thanh cửa thánh nước non hồng.

Hoàng-Nhung, Thanh-hóa

MMMCLVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng nào riêng một Thái-đông
Gió Mỹ mưa Âu trời vẫn sáng.
Núi Nùng sông Nhị đất khôn cùng.
Cương thường nền cũ ra công đắp,
Lễ nghĩa mầm xưa cố sức trồng.
Vào cửa xem hai ai đó tá,
Sao cho khỏi thẹn cũng Tiên rồng.

Hoàng-nguyên-Khánh, Thanh-hóa

MMMCLIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu gây từ Lý-thánh-tông.
Giáo hóa ơn sâu so nước Nhị,
Cang thường nền vững đối non Nùng.
Văn-minh rọng khắp miền Giao-chỉ,
Lễ nghĩa nghiêm trang cõi Lạc-hồng.
Trải mấy cuộc cờ tuy đổi mãi,
Còn truyền văn-hiến tiếng Nam-[phong.

Đoàn-đắc-Tuế, Thanh-hóa

MMMCLX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Trải Lý Trần Lê đạo vẫn sùng.
Trở đậu thơm trời quanh lạch Nhị,
Cung tường cao sánh đỉnh non Nùng.
Văn phòng rộng mở trời Nam-Việt,
Tôn chỉ nguyên truyền đất Lỗ-đông.
Vận đã thịnh suy thường biến đổi,
Xưa nay đạo chẳng một ngày không

Tống duy-Khang, Thanh-hóa

(Còn nữa).

Tin Nam kỳ

Việc ô-tô đâm xuống sông

Việc này bản-báo đã nói trong mấy số trước, nay lại tiếp được tin sau này:

Nguyễn là hôm 6y M. Giudicelli, cơm xong, đánh ô tô đi chơi mát về con đường Thủ-dầu-một đi Biên-hòa, nhưng ông không thuộc đường, khi đi tới làng Tân-hòa, lẽ ra đi theo đường bờ sông mới phải, ông lại theo một người bạn ngồi bên cạnh là viên đội Pietrantoni trở, mà cứ cho xe chạy thẳng, thành thử xe đương chạy mạnh đâm ngay xuống sông Đồng-nai cách chỗ ngách đường rẽ bên trên chỉ độ 100 thước thôi. Đoái năm người chết, thì sáng ngày 19 février vừa rồi đã vớt lên được; ngày 20 février ba cái xác đã chôn ở Biên-hòa.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 18 độ
15 giờ 19 độ

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ	11	35
— nhì, —	10	57
— ba, —	9	65
Thóc hạng nhất, —	8	70
Hạt ngô —	7	40

Giá bạc. Kể từ ngày 23 Février 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 70

Tin về chức Toàn-quyền Đông-pháp. — Trong vô-tuyến-điện ngày hôm nay có câu sau này: « Báo *Petit Parisien* nói tin đồn ông Violette được cử vào chức Toàn-quyền Đông-pháp là một tin đồn sai. Trong vài tuần lễ nữa, chính-phủ mới quyết định việc ấy ».

Phái-bộ Nhật-bản tại Saigon và Cao-mên. — Sáng 20 février Phái-bộ Nhật bản đi thăm sở vô-tuyến-điện ở Saigon và ở Phú-thọ (Nam-kỳ) có ông cảnh sở vô-tuyến hướng lộ và giảng nghĩa về cách thức sở này là sở lớn nhất bên Viễn-đông sắp đặt ra làm sao cũng là việc thông tin với bên Pháp và cả thế giới là thế nào. Hoàng-thân Yamagata có gửi một bức điện-tín cho Nhật-hoàng và quan Đại-sứ Claudel cũng gửi một bức cho quan Thượng-thư bộ Ngoại-giao Nhật-bản.

Hồi 11 giờ thì phái-bộ đi Chợ lớn, tại dinh ông xã-trưởng có trần-thiết nghênh-tiếp rất trọng-thể. Ở đó có làm cơm An-nam đãi phái-bộ, các quan chức và các nhà thân thương Nam và Khách ở hai thành-phố Saigon Chợ-lớn có đến dự đông lắm.

Các phái-viên Nhật có khen cách trần thiết nhà dọn tiệc và các vị ăn nấu khéo lắm. Cũng giờ ấy thì các ông có chân hội Hữu-ái Đông pháp (Amicale de l'Indochine) đi tàu *Amazone* ở Tourane vào tới Saigon.

Khi tới bến thì có quan chức ra đón rồi đưa về các phòng riêng nghỉ.

Buổi chiều hôm 15 giờ các ngài đi thăm viện Pasteur do quan bác-sĩ Bernard nghênh tiếp. Các nhà chuyên môn Nhật rất chú ý về những hiệu quả hay trong việc trị bệnh truyền nhiễm và trong việc khảo-cứu của viện ấy.

Tại phủ Thống-đốc có mở tiệc đãi các phái-viên. Tại nhà hát Tây cũng đến một buổi đặc-biệt và tại dinh xã-trưởng thì mở cuộc nhảy đầm.

Sáng 21 février các ngài đi ô-tô sang Cao-miên.

. . .

Quan Toàn-quyền vừa tiếp được của quan Khâm-sứ Cao-miên bức điện-tín sau này:

« Phái-bộ Nhật bản đã tới Paom-penh sáng thứ bảy hồi 11 giờ. Tại bến Chaivanare thì có quan Giám-đốc chính-trị, quan Đốc-lý và ông hội-trưởng phòng Thương-mại và các quan chức đến nghênh-tiếp.

Cả phái-bộ đều cơm sống tại tòa Khâm-sứ. Buổi chiều đến thăm viện bảo tàng Albert Sarraut. Các ngài có ngợi khen các cổ vật và các trường dạy mĩ thuật. Phái-bộ chú ý về kinh tế viện lắm. Các ngài xem thấy biết bao nhiêu là thứ cá thì đã rõ là nên kinh-tế trong xứ tiến-bộ biết là chừng nào. Sorweth Hoàng-đế cùng với các Hoàng thân và các quan thượng-thư nghênh-tiếp Hoàng-thân Yamagata và các phái-viên một cách rất thân ái.

Buổi tối tại dinh quan Đốc-lý Paom-Penh có đãi tiệc, cả thảy 120 vị. Tiệc này là của phòng Thương-mại và thành-phố Paom-Penh đãi. Ông Hội-trưởng Thương-mại và Hoàng-thân Yamagata có đọc chúc-từ. Tiệc xong tại nhà Nhạc-hội có mở cuộc nhảy đầm mà những người nhảy thì một quân áo giả làm người các nước. Công-nữ Achille Murat bận quần áo nữ nhạc Cao-mên thì các vị đến dự hội đều lấy làm khen lắm. Mãi đến gần sáng phái-bộ mới ra về.

Sáng hôm nay, đi 7 giờ, Hoàng-thân Yamagata và các phái-viên đi Đế-thiên Đế-thích.

Quan Thống-soái đi kinh lược. — Quan bộng-soái Andlauer, tổng thống quân-vụ Đông pháp đã đi kinh lược miền Lao-kay và đạo quan-binh lần thứ, c từng đến thứ hai 9 mars này thì ngài mới trở về Hà-nội.

Các hội-đường ngài là Mardi-gras. — Nhân dịp ngày lễ *Mardi-gras*, các hội-đường được ngài tới cả ngày 24 février 1925.

Trợ cấp 4.000 bạc cho hội Khai-trí. Quan Toàn-quyền vừa cấp cho hội Khai trí tiến đức một số tiền là 4.000 đồng bạc

Quan Án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này:

Việc đánh nhau ở trước cửa Nhà thờ. — Về việc đánh nhau ở trước cửa Nhà thờ thì tòa hoãn đến thứ hai sau mới xét.

Để ô tô đè chết người. Đào-văn-Kính là *chauffeur* cầm máy xe ô-tô chở hành khách ở đường Hà-đông—Vân-đình bị thua cho xe chạy nhanh đè phải một ông lão già 60 tuổi đương đẩy một đoa bà bị thương chết, đứa bé may k ông phải thiệt mạng là vì bà sang bên đường. Nhưng khỏi bị bị và mấy người chứng tá thì lỗi bởi người bị hại là vì thấy xe sắp tới nơi mà cứ chạy qua đường hòn nọ sang hòn kia, nên tòa tha cho người chauffeur được trắng án.

Dùng thuốc mê để lừa. — Ai cũng còn nhớ cái việc quan-cảnh giả đi lừa mấy nữ-hộ trong thành-phố mà báo Trung Bắc đã nói trước, nay tòa xét ra đầu đuôi việc ấy như sau này:

Tên đi lừa ấy là Vũ-đình-Sửu người tỉnh Hưng-yên, năm 10 tháng giêng tây nó vào hàng một người dân-bà tên là Dương-thị-Phùng mua rượu uống, rồi tự xưng là quan chánh ở mạn ngược được nghỉ về mạn xuôi chơi. Nó lại còn khoe-khoang là con quan Lang này, em quan huyện, quan phủ kia, có đem theo nhiều thứ cao qui lắm, một gần thật tốt và có biết chữa thuốc mướng. Khoe-khoang một hồi lâu rồi nhân thấy người dân-bà ấy đau mắt lấy ra một lọ cao hòa với nước rồ chữa hộ. Thoạt mới rồ thì mắt thấy cay lắm, sau thì mê đi. Khi thấy người dân bà ấy mê rồi bảo cái gì cũng nghe thì nó đưa cho một ít cao giả lấy mất 30 đồng. Đến sau nó lại vào hàng một người dân bà khác tên là Cả-thị Nim cũng đau mắt giả cách mua phảo rồi cũng dùng cách ấy lừa mất 1 đồng và một bánh phảo. Tòa xét xong phạt tên Vũ đình-Sửu 8 tháng tù và 50 quan.

Ăn cắp quần áo và mưu để ăn cắp. — Tên Lê-v-Tuân và tên Hoàng-văn-Sửu không làm nghề gì, thấy trong sân là Trần-văn-Bình phơi quần áo liền thông đồng với nhau khu ăn cắp mấy cái rồi đem bán rẻ cho những người bán hàng xách. Ng-thị-Thái, Ng-thị-Tạo và Phạm-hị-Châu bán hàng xách tham rẻ mua những quần áo ăn cắp ấy. Tòa phạt hai đứa ăn cắp ấy mỗi tên 6 tháng tù và ba thị kia mỗi tên 3 tháng tù.

Bội tín. — Tên Hoàng-văn-Phổ là con hát bội một người tên là Phạm-v-Tảo ở phố Nghĩa-địa tay kiện rằng có mượn một cái đồng hồ vàng, một cái áo tơi và hai đôi bít tất đến lúc đòi lại không giả. Hỏi thì kép Phổ khai là bên nguyên đơn muốn lấy con gái là đào Liên làm vợ không được thì tức mình mà thưa như thế. Tòa xét không đủ chứng cớ là bội tín cho nên tha cho kẹp Phổ được trắng án

Cuộc sổ số của hội quân công hội tỉnh. Nên mua vé sổ số của hội quân công hội tỉnh là một cuộc sổ sổ đặt ra để lấy tiền giúp các nhà quân công có tuổi tác, và góa bụa mồ-côi tàng tần. Số vé là 15.000 cái, mà số tiền phát cho các lô là 6.000 đồng. Lô nhớn nhất là 3.000 đồng. Rút sổ ở Hanoi ngày 1er Avril. Khắp mọi nơi có bán vé, giá tiền một đồng.

Một lô	3. 00 đồng.
Một lô	1.000 đồng.
Hai lô	500 đồng.
Ba lô	100 đồng.
35 lô	20 đồng.

Ngạch quan lại. M Ng-khánh-Bắc, tri-huyện Phúc-thọ (Sơn-tây), vì đã có công trong dịp nước lụ năm 1924, nên được cấp một đạo trưởng-lạo.

M. Hoàng-thiện Loan, tri-châu Ôn (Lạng-sơn) nay đổi đi châu Điềm-he.

M. Ng-liên-Huy, trước bổ đi châu Bắc-mê thì nay đổi về châu Ôn.

Cuộc đánh số lập đài kỷ-niệm các chiến sĩ tử trận vong. Đến ngày 1er Mai 1925 thì mới số. Một số thứ nhất được 10.000 p 00; hai số sau mỗi số được 5.000 p.00; năm số mỗi số được 1.000 p.00; mười số mỗi số được 500 p 00 và 100 số mỗi số được 100 p. 00. Tại bản-quán có bán vé Giá mỗi vé 1 p 00. Gửi đi các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi thư-phải-lại (recommandé)

Các ngài mua mau kẻo hết.

Ống nhổ của ai? — Cao-v-Bích, vẽ nghề nghiệp, ở Yên-phụ bắt được ăn cắp một cái ống nhổ đồng, k ông b ết của ai, nên đã bị g am xét.

Ngạch cảnh sát. — M. Hoàng-Tuyên, phó quản cảnh sát phủ Ninh-giang (Hải-dương) nay được nghỉ 2 t áng, không lương.

M. Ngô-v-Ty, linh-cảnh sát ở Phúc-yên, được từ chức kể từ ngày 1er mars 1925 trở đi.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba)

Vì đi xa mà bán một cái xe ô-tô Ford — chạy còn tốt lắm — giá 500$00.
Hỏi tại bản-quán. 5.107

HIỆU BÁO-CHẾ:
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

TOU-FOU???
Tou-fou là tay đóng trò chớp bóng có giá trị
CỦA HIỆU
INDOCHINE-FILM
Đánh bầy được với những tay sành sỏi

"Chẳng bao lâu ta sẽ được mục-kích VUA GIẢI BUỒN này trên màn ảnh các rạp ở Đông-pháp.

Y-khoa bác-sĩ Sarraillé
55 nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Giây nói 295

Xét nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh siển, bệnh đau dạ dầy, đau ruột, bệnh đàn bà và bệ-sinh, vân vân.
Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.
Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ 30 chiều.
Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 2000

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

SỐ 126

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tên thổ-binh đưa *Vũ tàng* đến trước cửa nhà *Hà cửu thúc*. *Vũ tàng* bảo tên thổ binh rằng:

— Người cứ về huyện trước, rồi ta về sau.

Tên thổ-binh vâng lời đi ngay. *Vũ-tàng* đẩy cửa, gọi mà hỏi rằng:

—Ông *Hà cửu-thúc* có nhà không?

Hà-cửu-thúc vừa mới ngủ dậy, nghe tiếng *Vũ tàng* gọi, giật mình kinh sợ, tay chân luống-cuống, không kịp đội khăn, vội-vàng lấy cái tối đụng bạc và xương giắt sẵn ở trong mình, rồi chạy ra cửa đón.

Hà cửu-thúc nói:

— Ông Vũ đó-dầu đã về bao giờ thế?

Vũ-tàng nói:

— Tôi vừa về hôm qua. Tôi đến đây muốn mời ông đi chơi để nói một câu chuyện.

Hà-cửu-thúc nói:

— Vâng, tôi xin đi. Nhưng bấy mới người vào chơi xơi chén nước trà đã.

Vũ-tàng nói:

— Thôi, xin miễn cho!

Vũ-tàng đưa *Hà-cửu-thúc* đến một nơi tửu-điếm, gọi cả quán dọn rượu nống. *Hà-cửu-thúc* đứng dậy nói:

— Tôi khi đó-dầu về đây, tôi chưa được mời rượu ngài hôm nào, có đâu hôm nay tôi lại dám phiền-nhiễu.

Vũ-tàng nói:

— Ông hãy cứ ngồi.

Trong lòng *Hà-cửu-thúc* mười phần đã đoán được đến tám chín. Chủ quán rót rượu, *Vũ-tàng* chẳng nói chẳng rằng, chỉ chăm chăm nốn uống *Hà-cửu-thúc* thấy *Vũ tàng* nín lặng không nói, sợ toát mồ hôi ra, mới dùng câu nói thử gợi ý xem sao thì thấy *Vũ tàng* cũng cứ điềm nhiên như không, chẳng nói chi cả.

Khi uống được mấy chén rượu rồi, bỗng thấy *Vũ-tàng* vén áo, rút ra một lưỡi dao nhọn cầm ở trên bàn. Người chủ quán thấy vậy, run sợ mà ngẫn người, không dám đến gần. *Hà cửu thúc* nét mặt tái mét, cũng không dám cựa.

Vũ tàng xắn tay áo lên, cầm lưỡi dao nhọn trỏ mặt *Hà-cửu-thúc* mà bảo rằng:

— Ông chớ kinh sợ! Việc thân-huynh tôi chết, sự thể thế nào, xin cứ nói rõ đầu đuôi cho tôi được biết. Tôi sẽ đã có người ấy chịu, tôi không để liện-lụy đến ông đâu. Tôi mà hại ông thì tôi không phải là hảo-hán, nhưng nếu ông nói dối một câu nào, thì cái lưỡi dao này phải khiến cho mình ông có thêm ba bốn trăm chỗ thẳng. Điều khác e ằng nói làm chi, xin ông chỉ nói cho tôi được biết thì thể thân-huynh tôi bấy giờ hình-dáng thế nào?

Vũ-tàng nói xong, chắng hai tay xuống gối, trừng mắt mà nhìn *Hà cửu-thúc*. Hai con mắt tròn xoe. *Hà cửu-thúc* thò vào trong tay áo, lấy ra một cái tái con, để ở trên bàn mà nói rằng:

— Xin đó-dầu hãy nguôi cơn giận. Cái tái con này tức là một cái tang chứng lớn đây.

Vũ-tàng mở cái tái ra xem thì thấy có hai mảnh xương tím bầm và một đinh bạc 10 lạng. *Vũ-tàng* liền hỏi rằng:

— Thế nào lại bảo là một tang-chứng lớn?

Hà-cửu-thúc nói:

— Việc này trước sau những thế nào, tôi k ông được biết. Chỉ biết rằng ngày 22 tháng giêng vừa rồi, tôi đang ở nhà, bỗng thấy *Vương-bà* là người mở trà-điếm kia, đến gọi tôi đi khám-liệm *Vũ đại-lang*. Khi tôi đến đầu phố *Tế thạch*, lại gặp *Tây-môn-khánh* là người mở hiệu bán thuốc sống ở trước cửa huyện. Ông ta đón tôi vào trong tửu-điếm uống rượu, đưa cho 10 lạng bạc mà dặn rằng khi đến k âm-liệm, có việc gì thì che-chở cho. Tôi vẫn biết ông ta là người gi-ảo-quyệt, không nhận cũng không được. Khi uống rượu xong, tôi phải vâng nhận số bạc này. Đến khi tới nhà *Vũ đại-lang*, tôi vừa nhấc cánh phản lên thì thấy thất-k iếu lưu huyết và trên mồi có vết răng cắn, quả nhiên là một người bị buốc độc mà chết. Tôi toan bỏ-hoàn lên, nhưng người vợ *Vũ đại-lang* lại nói chết về bệnh đau bụng, vì thế tôi không dám nói. Bắt đầu đi tôi phải dụng kế cắn đầu lưỡi chảy máu, giả cách trúng phong, phải không về nhà, rồi cho mấy người đồng bạn đến khâm-liệm, không lấy một đồng tiền nào. Đến ngày thứ ba, nghe tin đem đi thiên-hóa, tôi mua một tập giấy tiền, giả cách đến viếng và đem ra đốt đi, dành lúc *Vương-bà* cùng lính-tải không có đấy, lấy trộm hai mảnh xương này đem giấu về nhà. Cái mảnh xương tím bầm như thế này quả là một cái tang chứng người bị thuốc độc mà chết. Trong tờ giấy báo tôi lại ghi rõ ngày tháng cùng tên những người đi đưa đám hôm ấy. Sự thể như thế, xin ngài phải xét cho kỹ.

Vũ-tàng hỏi:

— Thế thì gian-phu là đứa nào?

Hà cửu-thúc nói:

— Không biết là ai. Tôi thường nghe nói có chú *Vận-kha* là một gã vẫn đi bán lẻ, đã giáp *Vũ đại-lang* đến bất gian ở trà-đ ếm *Vương bà*. Việc ấy lân-cận hàng phố ai cũng rõ cả. Nếu ngài muốn biết thì nên tìm đến hỏi *Vận-kha*.

Vũ-tàng nói:

— Nếu đã có người ấy thì ông cũng đi với tôi.

Vũ-tàng giắt lưỡi dao vào trong mình, cả hai mảnh xương và gói bạc nữa, lính trả tiền rượu, rồi cùng *Hà-cửu thúc* đi đến nhà *Vận-kha*. Khi đến trước cửa thì chú bé con kì cẩm thừng đi đong gạo vừa về.

Hà-cửu thúc gọi:

Chú *Vận-kha* ơi! Chú có biết ông đ-điếm nào không?

Vận kha nói:

Tôi đã được biết từ khi đưa con hồ lớn về đây. Ông tìm tôi có việc chi thế?

Vận-kha trông thấy, cũng đã hiểu ý, liền nói luôn rằng:

— Cha già của tôi năm nay đã 60 tuổi, không ai trông nuôi, tôi không công đâu mà theo các ông đi hầu việc quan được!

Vũ tàng nói:

— Nếu vậy thì đáng khen!

Nói xong, thò tay vào mình, lấy ra 5 lạng bạc, trao cho *Vận-kha* mà bảo rằng:

— Tôi có nhà mến tiền này để làm vốn mà nuôi cha già, rồi chú đi theo tôi, tôi sẽ cho chuyện.

Vận-kha nghĩ thầm: năm lạng bạc này, nhà ta có thể chi-dụng được bốn năm tháng, thế thì dẫu ta phải theo hầu đi nữa kiện, cũng chẳng bỏ chi. *Vận-kha* nghĩ vậy, mới đem bạc về giao về đưa cha già, rồi ra đi theo *Vũ-tàng* cùng *Hà-cửu thúc*.

Vũ tàng đưa vào phan-điếm, gọi chủ quán dọn cơm ba người ngồi ăn, rồi bảo *Vận-kha* rằng:

— Chú dẫn tôi tới, nhưng thật là một người hiền-thuần dáng khen. Vậy rồi tôi giáp số tiền ấy để chú tùy-tiện chi-dụng trong nhà. Tôi còn nhờ chú một việc, khi thành-sự rồi, tôi sẽ cho chú mười lăm lạng bạc nữa để chú làm vốn. Xin chú thuật rõ đầu đuôi cho tôi được biết cái việc chú công thân-huynh tôi đến trà-điếm bắt gian những thế nào?

Vận-kha đáp rằng:

— Tôi nói cho ông nghe, nhưng ông chớ nên nóng nảy.

Vận-kha liền thuật chuyện từ khi xách lồ lồ đi tìm *Tây-môn-khánh*, cho đến khi *Vũ đại-lang* bị *Tây-môn-khánh* đ phải, v. v... *(Còn nữa)*

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKIOIS

Có tư chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời chỉ phán rằng:

Chiếu nay đã được nhượng cho MONTÈS qui ông, có chế tạo một thứ rượu bổ đã từng ngự dụ-giá qua rất hay, đáng nên ưa thưởng, trước lạc phê thì gửi cho qui được phòng chẩn-dùng để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

以嘉興製補藥酒一瓶
朕知卿等忠心為國
愛君特製此酒以示
獎勵卿其用之以保
聖躬欽此

內閣奉

Rượu này đã kế-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Dã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 5

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Thứ sữa tốt thượng hạng

Thứ sữa đặc hiệu Confé của nhà lấy sữa có tiếng thứ nhất ở Hòa-Lan, là một thứ sữa những người yếu, trẻ con cụ già đều có thể dùng được. Ai cũng nên dùng thứ sữa này cũng phải vừa lòng.

Bán buôn tại:

COMPTOIRS COLONIAUX CHIRIS

Haiphong. 2220

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đau mũ mắt đau mắt, đau đa mang mắt, chảy nước mắt.

Muốn chữa khỏi các bệnh ấy thì nên dùng:

Thuốc Ciella

Giá một lọ: 0$80

Có bán tại: Nhà Ba-chuông, Hanoi

Vàng bạc nào thế? — Ng-văn-Long, 16 tuổi, vô gia cư, vô nghề nghiệp thấy có cái vòng bạc là của bỏ nghỉ, nên đã bị bắt giam xét.

Các việc vặt — Theo lệnh quan Biện-lý đã xét về việc Phan-thị-Thịnh ta vu người quản linh tập tên là Hoàng Duy bộ-tịch của mình mất một món tiền là 72$.

Theo lệnh quan Dự-thẩm đã xét về việc mất cắp đồng-hồ ở nhà M. Bon.

Lê-đình-Khôi, số 41 phố hàng Bún, tỉnh Lạng-Sơn, ở làng Cổ-xá (Hà-nội) lừa của mình mất một cái áo pardessus.

Trần-văn-Thu ở Ngọc-Thanh và Nguyễn-văn-Tư bị tố về việc đánh đàng ăn cắp một con bò của Ng-văn-Ân, số 25, đường Sinh-từ.

AUTOS D'OCCASION

Studebaker 6 cylindres.	18 HP	1.600 $
Citroën torpédo.	10 HP	1.200 $
Fort —	10 HP	400 $

S'adresser à l'Usine Électrique.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès

54, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU GAN-CÁ-VIÊN

(*Capsules huile de foie de morue*)

Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.

Giá mỗi lọ: 0$80

池野野貴
龍敏威勇毅武貴新敏毅金龍

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Thẻ thuế thân — Tính từ đầu năm đến ngày 18 Février mới có 1664 người lấy thẻ thuế thân, đem so với năm ngoái ngày 14 Avril có những 13.358 người, tỉ lệ còn thiếu 11.694 người chưa lấy thẻ.

Những người chưa lấy thẻ lấy hoặc vì bận, hoặc vì chưa đúng với ngày năm trước lĩnh thẻ mà cũng chưa lấy đấy chăng. Người mình có tính cẩu-lạ: trước sau cũng một lần phải đóng thuế, thế mà nhiều người lại cứ dùng-dằng trễ biếng để nghĩa là phải bỏ trách phạt thêm nặng vào mình.

Hội-đồng công tác. — Đến thứ tư 15 Février tới 15 giờ hội-đồng công-tác sẽ họp ngoài tòa Đốc-lý để xét nhận tạm:

1. Những xưởng thợ, nhà tiêu, trường chung quanh nhà cho bớp cứu hỏa cùng là chỗ cho các người sốp-phơ coi xe chữa cháy.

2. Những công việc mở thêm con đường ở phố đường cát thẳng ra.

Thảm trạng. — Tám giờ sáng ngày thứ bảy ở bãi lấp sông Bonnal và ở vườn hoa Paul Bert có hai cái xác trẻ con chết về bệnh đậu mùa. Sở Cẩm được tin phái người lại liệm khám, nhưng cũng không rõ là con cái nhà nào, đã cho đưa ngay vào nhà xác.

Trát lệ phải phạt. — Sở Cẩm mới đệ-trình sở Văn-tự 26 tờ biên-bản về các nhà buôn vi-cảnh điều 51 trong nghị-định quan Toàn-quyền ngày 16 Avril 1915 nghĩa là khai gian khổ về trương sổ và ngày tháng tờ biên lại thứ thuế sưu về chiếu hàng.

Làm lại nhà hội quán. — Hội Trí-trí đã bắt đầu khởi công làm lại nhà hội-quán ở phố đường Cát. Lớp nhà hội cũ vẫn còn để nguyên để học trò học tập, đợi khi nào nhà mới hai đầu làm xong mới dỡ nốt đi làm lại nối vào.

Cái nạn ô-tô. — Hồi 4 giờ 15 ngày 20 février vừa rồi, một chiếc ô-tô do người *chauffeur* tà cầm máy đi ở Hải-phòng lên Hanoi, khi đi tới khoảng km thứ 11 và 12 thì lại gặp cái ô-tô khác ở Hanoi xuống, do một người lấy cẩm máy, đụng nhau. May không việc gì đến người, chỉ hư-hỏng mất cái cản hãm, suốt quãng lên và cái đèn mà thôi. Hai bên đã điền đình với nhau ổn thỏa. Nghe đâu cái nạn ô-tô nay xảy ra là vì khi cái ô-tô của người ấy đi tới quãng ấy thì có một cái xe bò ở đằng trước nương không tránh hẳn về tay phải, nên làm cho người Tây không nhìn thấy cái xe kia.

Mất vì dại. — Đỗ-v-Tinh xếp chữ nhà ở phố Đường-thét số 16 đánh rơi ở phố Đầu-xảo một cái ví đựng mấy đồng 2 p. và các giấy vật.

Phòng-ngoa liên làm việc tại hiệu Chaffanjon đánh rơi ở phố một cái ví đựng thẻ tư thân và các giấy vật.

Bégot trọ tại Hôtel de l'Europe buổng số 15 mất một quyển nhật-ký (agenda) bìa nâu mà có lẽ là đi xe bỏ quên.

Cảnh binh cũng chẳng sợ. — Thầy cảnh-binh Ng-v-Tư ở đường Hà-nội, tỉ nộp hộ tam bên Hạ-lý, có đơn thưa ba tên lạ mặt chực vào nhà ăn trộm đêm vừa rồi không được, lại đem những người mang khí giới dọa nạt và chực bành-hung.

Đánh nhau. — Ng-v-Cẩn 20 tuổi đầu đi bán cháo dong, nhà ở phố Bắc-ninh số 29 thưa tên Kané Pau bán thịt quay ở ngõ Maréchal Pétain, Võ-v-Kiều tức Chiêu ở ngõ phố Chavassieux cùng hai tên Quít và Hợp sinh sự cãi nhau và đánh nhau. Hiện tên Quít và Hợp đã đi trốn.

Một điều tai nên nghiệm. — Vì lẽ thường thấy các ông bay dắt các bà đi sơ cơ phố hoặc đi xem hát về lại tại vào tiệm ăn uống để khách-trú nó bịch phẩm nên bắt đắc dĩ phải viết mấy câu này để tai cùng nghiệm chơi.

Những tuồng giảng giải không kể, các ông thử nghiệm kỹ mà xem có người Trung-Bắc nào dám vào tiệm ăn uống như ta không? Chắc điều đó các ông nhận kỹ cũng lấy làm lạ lắm đấy, vì các nơi tàu-đ êm tra-đình k ông bỏ có vết chân người đàn bà đứng dẫn của họ vào ra bao giờ!

Thế thì những bà người mình thường đôi k i thấy đàn bà họ xiêm áo lối mới, đi đứng mạnh bạo mà chê rằng vin cầu văn-minh quá tự-do thì các bà vào tiệm ăn uống chẳng phải là tự-do văn-m nh?

X. lai cảo.

PHÚC-YÊN

Ăn thưởng — M. Đỗ-đình-Thông chủ đồn-điền Đa phúc (Phúc-yên) là lính lang quan Đô-Thống Đỗ mới được sắc ban tam hàng kim-khánh về việc khai khẩn và công-nghệ vì ông có chân sáng lập ra xưởng dệt chiếu ở Trần-Đề và Luật-trung (Thái-bình), mà đã mộng ơn Hoàng-thượng sắc đặt làm rất nhiều các chiếu về dịp Tứ tuần kỉ ánh tiết.

X. lai cảo

HƯNG-YÊN

Thuốc phiện lậu. — Vừa rồi ông chánh Thương-chính cùng một viên quản Tây và tuần-đinh lại khám một nhà kia, bắt được ở trong tấi áo ba-đờ-xuy treo ở trong tủ 4 chai thuốc phiện lậu cân được vài ba lạng. Ngay lúc ấy liền bắt cả hai vợ chồng tống giam. Vài hôm sau đã xin nộp phạt bốn trăm bạc nên đã được tha về.

Bệnh đậu mùa. — Độ này bệnh đậu mùa phát ra ở khắp các hạt một cách rất là dữ-dội. Dân Hưng-yên vừa mới qua cái nạn lụt lội rất là thảm đạm, kế đến bệnh sởi làm hại không biết bao nhiêu là hài nhi. Nay lại đến bệnh đậu mùa, mà bệnh đậu mùa thì không những làm hại trẻ con mà thôi, người lớn cũng đã nhiều người bị thiệt mạng về bệnh ấy.

Hiện ngày nào quan thầy thuốc cũng đi chủng đậu ở các làng.

LẠNG SƠN

Linh về Tây — Sáng hôm thứ bảy 21 février cơ linh lê-giương ở đây đã đáp chuyến xe-lửa thứ nhất để ra Haiphòng về Tây.

Khi quân lính bước lên xe, thì biết bao nhiêu là giọt lệ giã từ của các cô cai, cô đội, cô quyên lê-giương chảy ra như suối, cho đến khi bánh xe quay lit, tôi nào mùi soa vẫy lại, khăn tua vẫy đi, cái cảnh tượng bi hoan tan tụ biết rằng ông xanh có thấu tình chăng?

Chết bệnh gì? — Chiều hôm thứ sáu 26 février một người lính khố đỏ ở đồn Đồng-đăng bị bệnh dịch, quan binh vội vàng cho đem ra xe-lửa để đem về nhà thương Lạng-sơn pạuc thuốc, nhưng chẳng may vừa ra đến ga Đồng-đăng thì đã không cứu được nữa rồi.

NA-CHAM

Ngại dưỡng bệnh. — M. Nguyễn-kim-Dinh, thư-ký hạng tư ngạch Công-chính ban nông-sản sở ga Na-cham mới được nghỉ một tháng ốm cả lương.

THÁI-BÌNH

Một đoạn đê xung-yếu. — Hạt Duyên-hà có đê ở làng Hậu-trung rất là tồn hại vì ngọn nước xói vào. Nhà-nước cho đem đá về bỏ kè đã vững bền lắm, song mới được có vài mươi thước tây thì chưa ăn thua gì hết, nếu nhà-nước làm cho cả một đoạn đê cho lấy 1 mối chắc được, kẻo đến vụ nước sau này có cơ nguy cấp. Nay quan khâm-đê nhân vào trong có 5 lấy công được, nhưng thiết tưởng không bằng giải đá, tồn một lượt mà được chắc chắn mười đời; quan đê thì tồn phí muôn phần mà lỗ vẫn lỗ, mấy năm đâu lại hoàn đấy, vừa khổ cho nhân dân, vừa tổn cho nhà-nước. Làng này phải quai đê đã mấy lần mà vẫn bị lở, thiệt thòi từ xưa đến nay bỏ bao nhiêu là điền-địa, là vật liệu nhân-công. Mong rằng vài lời thô thiển thấu đến tai quan trên rộng lượng cho dân nghèo được nhờ, thì hạnh-phúc biết bao.

Bài

VIỆC KINH-ĐÔ

Sổ quyên giúp người bị lụt bão *tiếp theo* — MM Iverseno 5 p, Vogel 5 p, Levadoux 5 p, Jean Kontum 139 p 67, Huchard 20 p, Monfleur 5 p, Huỳnh công-Nh 5 p, Đỗ-Kế tức Trần-Khôi (Phan-t iết) 100 p, học-trò trường kiêm bị Phan-t iết 14 p 63, [illegible] 10 p 34 Moïse 10 p, Lazare 10 p, Tương-hội Liên-thanh (Phan th ết) 200 p, hội Lâm-sả Song đình 200 p, de Lartigue 5 p, Lavezzi 5 p, Lefèvre (Mission-naire) 5 p, Thoumat (Mission-naire) 5 p. Organi 5 p, Viên chức bản xứ các trường Bình-t uân 14 p, Huỳnh-v-Ngô quyên được 56 p, Tôn-thất-Tề 30 p, N.-Ký 5 p, Đặng-Cốc 7 p, Dr Salle 15 p, Ng hữu-Thi 10 p, Proudhom 12 p, Salanier 10 p, Arnaud 5 p. Trần-huỳnh-Ký 5 p, Rethoré (Marcel) 5 p, Manel i 5 p. Gu don Lavallée 10 p, N.uyễn-văn-Đức Sương-Tựu 10 p, Cao-Lang 5 p. Lý-tông-Thanh 5 p Lê-Hang 10 p, Lương Trang 8 p, Trần-hi Định 5 p, Tiêu-Thuận 10 p, Hứa Kim 5 p, Trần-văn-Thọ 5 p, Hạnh lâm-Dương 5 p, Ponzano 10 p, Le Sel 5 p, Capdeville Lacoste (Antoine) 10 p, Trần-giang-Võ 10 p, Lê-sang Mậu 5 p, làng Hoàng-lương 10 p, Lý đ i-Tu 5 p, làng Phú-h 15 p, làng Xuân-phong 5 p, Văn-đăng-Bình 5 p, Ung mẫ i 15 p, Ng-Lộc 5 p, hội Nam-lợi 200 p, làng Long-sơn 10 p, Ng.-Nương 6 p, Ng.-Huệ 10 p, Nguyễn-t ù 5 p, N.-Nghĩa 5 p, Trương-Phước 15 p, Trần-thị-Thạch 5 p, Võ Lang 10 p, Lục-thị Diệp 20 p, Hồ Vinh 10 p Lê-h ện 10 p, Huỳnh Lu 5 p, Trần-Tức 5 p, Lê-thị-Nghĩa 5 p Ng-thị-Mai 5 p, Lê-thị-Hậu 5 p, Cao-Hà 5 p, Đỗ-Truyền 5 p, Cao-Tùng 5 p, Trần Mang 5 p, Phạm-Tuyện 5 p, Phem-Thúc 5 p, Phạm-Chu 5 p, Phan-thân 5 p, Trần-Do 5 p, Ng-Non 5 p, Lê-văn-Phước 10 p, Huỳnh-v-Đào 5 p, Hương-Cao 15 p, làng An-hải 5 p, Huỳnh-ngọc-Chi 5 p, Tương-Tới 10 p, P an Tiêu 5 p, Ng-Cang 5 p, Ng-thi-Niên 5 p, Đỗ-Vinh 10 p, Đinh-Mỹ 10 p, Võ-Ngọn 5 p, An-Hữu 10 p, Đặng-Tiên 5 p, Ng-phụng-Mão 5 p, Ng-văn-Nhân 5 p, Trương-Dương 5 p, Đặng-Truyền 5p, Lý-than -Tùng 5 p, Ng-Quyên 10 p, Huỳnh-ngọc-Cang 15 p, Đinh-Cửu 15 p, Tòng-ngọc-Cương 10 p, Nguyễn-đăng-Lan 10 p, Trương-v-Phan 5 p, Trương-v-tài 5 p, Huỳnh-Liên 10 p, Lê ram-Hưng 5 p, Võ-v-Trang 5 p, Ng-v-Giản 5p, Trần-thị-Trí 5p, Phạm ngọc-Bình 5 p, Trần-huỳnh-Ký 30 p, Ng-Quí 5 p, Phạm-hữu-Tạo 10 p, Võ-Diêng 10 p, Ng-Hanh 5 p, làng Khanh thiện 10 p, Ng-Yên 5 p, làng Thiên-nghiệp 5 p, Luy 5 p, làng Phú-tài 50 p, làng Đại-nam 5 p, Đào-thị-Thuận 10 p, Phan-bá-Thiện 10 p.

(Còn nữa)

茂 MAO-SENG 盛

97, Rue Jean-Dupuis Phố Mới, Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 HẬU-THỊNH kính cáo.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Phái-bộ Nhật-bản. — Một nửa p ái-bộ Nhật-bản có quan Đại-sứ Claudel và Hoàng-thân Ymagata ở Kinh-tế đi xe ô-tô vào Nam năng bốn 15 février, thì 12 giờ 2) đến nơi, đến 1 giờ dự yến tại tòa Đốc-lý. Các quan lại bản hạt dự yến có quan Đốc-lý, quan chánh phòng thương-mại, các quan thú-hiến các tòa, và các ông hội-viên thành-phố Tây. Đến 2 giờ 40 lúc dùng rượu sâm-banh, quan Đốc-lý có đọc bài chúc Tử-tước cũng phải bộ. Tử-tước đọc lời đáp lại, đoạn quan chánh phòng thương-mại cũng đọc lời chúc, Tử-tước đáp từ xong, cử tọa đều vỗ tay, vui vẻ lắm.

Tiệc đến 3 giờ 20 mới song, phái-bộ đi về Saigon xem cảnh chùa Bà Mụ và chùa Lầu, đến 6 giờ 30 lại lại trở về Tourane đáp tàu đi thẳng vào Nam-kỳ.

Cách tiếp rước phái-b rất trọng-thể, trước cửa tòa Đốc-lý có kết thẻ-môn và treo cờ rất nhiều. Có linh khố [illegible] đứng hầu rất đều đặc tế.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Bản-hội xin có lời kính cáo để các li-t quý chư-tôn b ết trước rằng tích hát « Cai kiến kiệt cả khoái » thì bạn-hát của bản-hội đã luyện tập được thành thuộc cả rồi, vậy xin đến tối thứ năm và tối thứ sáu này tức là mồng bốn và mồng năm tháng hai ta, bản-hội xin đem diễn.

Từ thứ hai (mồng một tháng hai ta) đến chủ-nhật (mồng bảy tháng hai ta), bản-hội sẽ đem diễn nốt tích hát sau này là những tích rất hay và vui trò từ đầu đến cuối. Xin quý khách chiếu cố đến xem đông cho.

Tối thứ hai 23 Février 1925
(mồng một tháng hai)

TRƯƠNG-VIÊN

Ve ngâm vượn hót nào lâu,
Nàng dâu hiếu nghĩa như vầy đáng khen.

Tối thứ ba 24 Février 1925
(mồng hai tháng hai)

TÔN-MẠNH TÔN-TRỌNG

Đã đành bát máu sẻ đôi.
Giữ sao trọn nghĩa con tôi con chồng.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn ba, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nền.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa dầm này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, là sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người, bệnh ấy vẫn rình mò làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống:

Cachets du Docteur Nofal

0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở vọng.

Nếu phải yếu, không chịu được thời tiết ẩm nhẩm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay!

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy tại bệnh bình.

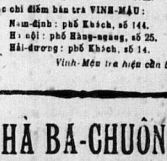
Giá tiền là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở Quảng-đông bốn [illegible] đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở Vũ-đi son, chọn các thứ trà đầu-xuân thượng-hảo-hạng tại trên ngọn núi

cao như liên-tâm, ô-long và thầy-tiên, vân vân, dùng cách hấn-hợp điều nhu, xa gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cánh, gọi là SONG-HỈ CHÍNH-TRÀI DANH-TRÀ » cũng được nhiều qui-khách hoan-nghênh. Nay xin đem những đầu riêng của trà VINH-MẬU đăng báo, để qui-khách thưởng trà không cần nói mua lắm.

Các chi điểm bán trà VINH-MẬU:

Nam-định: phố Khách, số 144.
Hà-nội: phố Hàng-ngang, số 25.
Hải-dương: phố Khách, số 14.

Vinh-Mậu trà hiệu cần bạch

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Uroformine

Giá 1$30 một hộp

Những bao niêm "The Coc" không bán chỉ để cho khỏi các cửa hàng đều có cả. Bông không nên hỏi niêm biếu ở phố hàng gai số nhà 83

DẦU "CRESYL" THIỆT
và sự hiệu nghiệm chắc chắn đã thử theo cách bác học, thì có một mình tên hiệu

CRESYL-JEYES

ĐỂ TẨY TRỪ BỊNH OAN — LÀM HẾT HƠI ĐỘC ĐỊA — HẾT MÙI HÔI HÁM

PHÒNG NGỪA BỊNH OAN Hình-nghiệm thật, những là bịnh gớc-trời, thiên-thời, tà-thập, ôn dịch thủ vật.

THIỆT HỮU ÍCH Ngoài xịt thuốc địa, để dùng mà rửa tay hoặc cửa khắc độc-địa, để tẩy trong đồng hai, đặt bàn lấy cho khỏi độ qua.

KHÔNG CÓ CHI LINH NGHIỆM BẰNG mấy trừ các vật thú độc, trùng rệ, muỗi mòng, bọ chét, giun mối và nấm-mốc.

Có một mình thứ dầu "CRESYL-JEYES" đáng trọn trừ hết mùi hôi hám mà thôi.

HÃY CỨNG CỔI ĐỪNG CHỊU lấy bình nào xông tỏ giấy nhãn "CRESYL-JEYES"

CRESYL-JEYES, 35, Rue des Francs-Bourgeois, PARIS-4e

CÁC ÔNG NÊN ĐẾN NGAY HIỆU :

NAM-THỊNH

6, Rue des Cantonnais, 6

HANOI

Hàng rét mới sang — Cái mới rất khéo

Các ông sẽ có mấn áo đẹp, tốt, mà giá lại rẻ.

Mau mau kẻo hết hàng tốt. 2026

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酗補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚合客啦每吉啦沒嘛補業哭精

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert), Hanoi*

ĐƯỜNG SANG LÀO

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

TỪ THAKHEK VỀ VINH

Tàu thủy ở Vientiane về tới chủ-nhật thì sáng thứ hai xe 6-tô chở thơ và hành-khách ở Thakhek về xuôi Vinh.

TỪ VINH ĐI THAKHEK

Ngày thứ sáu đúng 7 giờ sáng chạy, chiều thứ bảy đến Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi thì xin đánh giây-thép cho biết trước 24 giờ để bản-ty liệu xếp xe cho đủ.

Hạng tây đi . . . . . 28$00 một chỗ ngồi.

Hạng ta đi. . . . . . 14.00 —

Đường đi Huế và Yên-tỉ đi Nghệ-an ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép: PHAMVANPHI,
Vinh, Dong-ha, Yen ly, Thanhkek hay là Napé

VIN J.K. WATSON

Là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy là do cụ Tổ đã lâu năm, mà cái cách chế rượu ấy lại cốt là tinh-vi cẩn-thận.

Mỗi khi thân-thể cần phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy tất là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.

huyết suy, bệnh cần suy, bệnh ghịp, bệnh ngã nước, v. v.

Một cốc tí-cơ. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

HIỆU BÀO-CHẾ CHASSAGNE

59, Phố Paul-Bert. — HANOI

Hỏi mua một lọ con làm mẫu 0$10

Rượu thuốc trị bệnh tê-bại, đau xương của Hiệu Tứ-Ngọc-Liêu, số 46, Rue Principale à Đáp-cầu đã nổi danh trong các giới. Vì nó mạnh-lực đại bổ của nó rất mãn-nhiệm, nó làm cho khí huyết sung túc, xương cốt mạnh mẽ, rượu này si dùng cũng được, vì nó là một thứ thuốc bổ rất dễ uống. Hiệu có gửi bán tại nhà ở Kim-Đức-Giang, số nhà 59, phố hàng Bồ, Hanoi và hiệu Hương-Hải thư điếm, số nhà 92, Boulevard Bonnal, Haiphong và hiệu Phương-Nguyên, rue Paul-Bert à Huế, giá mỗi chai là 2$00.

Ở các tỉnh xa nếu muốn mua hay nói điện gì, xin cứ viện thư và bảo-an tại Đáp-cầu.

Agents Généraux en Europe

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Tronchet PARIS

et 21, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

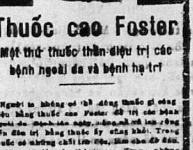
Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

Thuốc cao Foster

Một thứ thuốc thần-diệu trị các bệnh người đa và bệnh hạ trĩ

Người ta không cần phải dùng thuốc gì cũng biết bằng thuốc cao Foster để trị các bệnh người đa. Bệnh nào nguy, nặng mấy mà uống 3 ống Foster thì bệnh thuốc ấy cũng khỏi. Trong thuốc có những chất lợi cho, làm cho dễ đái, và làm nhẹ lần đa thành nước. Trong những khi lỡ sự, bắt lên, cảm động, v. v. đừng thuốc ấy rất là công hiệu. Thuốc ấy lắm cho đến ngày lập tức.

Nhưng thuốc ấy nổi được tiếng khắp thế giới, nhất là vì thuốc ấy trị bệnh hạ trĩ bao giờ khỏi ở người, hoặc khỏi hẳn, hoặc có nhẹ rất là công-hiệu. Đừng thuốc ấy làm cho nặt đau nhức, và nếu đừng lâu thì trở nên được bệnh, khiến cho không phải mất tiền nhiều, không người nào nguy. Ai có đau, thì nhà nào cũng nên có một hộp thuốc ấy thì rất là tiện lợi. Các thứ thuốc Foster, số 28, Rue Saint Ferdinand, Paris-17.

Bằng báo-chí nhà cũng có bán

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trẻ con thường hay đi táo ho, giật gân, mạn nhọt, sốt, vân vân, muốn trị các bệnh ấy cho trẻ con thì nên dùng :

Reinette Duval

Thuốc nhuận tràng, chế bằng nước quả táo (pommes) và các thứ quả khác nữa.

Mỗi lọ: 0$90

Có bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xưng da dầy, đau da dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Trodigestif

có các chất **Pancréatine, Diastase và Pepsine.**

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

CÁC CHỨNG ĐAU XƯƠNG VÀ THẤP

Những bệnh trên đã kể và các chứng sau này như lở tuợt máu ra là bởi tại máu sấu cả. Đàn-bà thì thường có những lúc phải tội và lúc trở về già. Các chứng ấy có bởi vì máu sấu thành ra đặc, có nhiều cặn. Vậy muốn cho máu chẳng lưu thông thì nên dùng thứ thuốc :

Dépuratif Richelet

mà các lương-y ở hoàn-cầu điều công-nhận là mạnh, là tốt. Dùng thuốc này thì chẳng bao lâu máu mất cặn và các bệnh ngoài da như ghẻ lở, các nốt mẩn khác mà bệnh giang-mai phá ra cũng khỏi.

Thuốc này bán ở các hàng lục-hợp to.

Lâu về giá Mến đọng

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Phố Paul-Bert, phố Đồng-Khánh và phố Rollandes

HANOI

Từ ngày thứ hai 23 đến ngày chủ-nhật 29 Février 1925

Tại các gian hàng bán các hàng mới đến dùng cho đàn ông

Ô taffette đen có viền, tay cầm đẹp.	25 fr. 00
Áo sơ-mi cellular không có nếp, không cổ. Đủ các thứ lớn bé.	21 fr. 00
Bít tất cái bông. Một đôi	4 fr. 50
Khăn quàng cổ len có tua.	7 fr. 25
Mũ cát băng liège Bọc vải trắng, vân vân.	36 fr. 00
Nịt đeo bít tất bằng vải trun rất tốt	8 fr. 50
Một lô giấy hoặc buộc giấy hoặc gài khuy.	70 fr. 00
Thắt lưng. Đủ các hạng.	12 fr 00

EDITE PORTALIS N° 40

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-dợp của CÔNGTY PANAMA, có rất nhiều lợi (Obligation Panama à lots), mỗi năm phải mua chừng 20 quan, cứ thì tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong trái-dợp. Nhưng cứ nộp đủ 10 kỳ, tức là 200 quan, thì sẽ được quyền sở-hữu cái trái-dợp ấy. Rồi cứ theo ngày cái số trái-dợp mà mình được quyền sở-hữu, như là tháng Février mới trúng vậy, thì cứ đến tháng Février năm nào, số về hàng thứ mình được lĩnh những là tiền là ấy. Mỗi trái-dợp trước sau thế nào cũng trúng một số lô từ 500.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Rất nhiều số nhỏ lên rất số, hơn 3 triệu 14.

Như vậy mua trái-dợp thì nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY :

36 lô.	500.000 quan	260 lô	5.000 quan
36 lô.	250.000 —	1.220 lô	2.000 —
36 lô.	100.000 —	13.200 lô	1.000 —
36 lô.	10.000 —	1.780.900 trúng đều khoản lợi làm	400 —

Mười cái trái-dợp mua ra cuộc xổ số mỗi năm nên khi số trái-dợp mua ra mỗi cái đều có số thứ-tự riêng, không phải trái tiền. Các số sẽ trúng bằng kỳ đăng với cái số trái-dợp đã mua rồi vậy. Nếu số trái-dợp có thể lên đến 1.000 quan, thì sẽ phải nộp thêm 100 quan nữa. Nhưng số lô thì không thêm. Cứ mỗi kỳ đến ngày 15 Mars 1925, đến lượt kỳ thứ nhất bắt đầu trúng, giá gia cho đến khi số trái-dợp không có gì phải nghĩ ngại cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rất sẽ.

Các ngài muốn đặt mua cuộc rất số kỳ thứ nhất ngày 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 3 Rue Papère, MARSEILLE, France

R. C. MARSEILLE 6576

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)